

DELEGATET DHE ZBATIMI I TYRE NE KOMPONETE

KAPITULLI 5

Prof. Ass. Dr. Isak Shabani

Delegatët

- Delegati është tip me referencë i cili përdorë metoda si të dhëna.
- Përdorimi i zakonshëm i delegatëve është në rastet kur metodat trajtohen si të dhëna.
- Delegati është një tip që referon një metodë.
- Pasi t'i caktohet metodës një delegat, delegati do të sillet saktësisht sikurse metoda.
- Metoda delegat mund të përdoret sikur çdo metodë tjetër, me parametra dhe vlerë kthyesë.
- Përparësitë e përdorimit të delegatëve ndaj thirrjes direkte të metodave:
  - Thirrja e shumë metodave duke përdorur vetëm një delegat, pa shkruar shumë thirrje të metodave.
  - Implementimi i një sistemi sistem të bazuar në ngjarje.
  - Thirrja e dy metoda të njejta në nënshkrim, që qëndrojnë në klasa të ndryshme.
  - Kalimi i metodave si parametra.
  - etj.

Delegatët - vazhdim

- **Delegatët në C#:** Delegati është tip, vlerat e të cilit përmbajnë metoda.
- **Delegatët që përmbajnë metoda të instancës:** Delegati mund të përmbajë një objekt, që përbëhet nga një pranues së bashku me një metodë që aktivizohet në pranues.
- **Delegatët me shumë vlera:** Një delegat mund të përmbajë një numër metodash.
- **Shprehjet Lambda (λ)**
Sintaksa: *parametrat-formal => trupi*
në vend të sintaksës *delegate(parametrat-formal){trupi}*

Delegatët në C#

Delegati është tip, vlerat e të cilit përmbajnë metoda.

Delegatët na mundësojnë të punojmë me variabla dhe parametra të cilat përmbajnë metoda

- [Një delegatë i një funksioni të thjeshtë numerik](#) (shembull)

Delegatët e bëjnë të mundur qasjen në stilin e programimit funksional. Metodatat mund të pasohen gjithashtu si parametra dhe të kthehen si rezultate nga metodatat tjera.

Delegatët që përmbajnë metoda të instancës

**Në shembujt paraprak të gjithë delegatët përmbanin metoda statike
Në rastin kur delegati përmban metoda të instancës, marrësi është pjesë e delegatit**

- [Klasa Messenger dhe delegati Mesazhi](#)
- [Një aplikacion që i shfrytëzon klasën dhe delegatin](#)

**Delegatët e bëjnë të mundur qasjen në stilin e programimit funksional.
Metodat mund të pasohen gjithashtu si parametra dhe të kthehen si rezultate nga metodat tjera.**

Delegatët me shumë vlera

Një delegat mund të përmbajë një numër metodash

- [Metodat Instalo dhe Deinstalo në klasën Messenger](#)
- [Një aplikacion](#)

Përmbledhje për delegatët:

Delegatët janë tipe: vlerat e tipeve delegeuse janë metoda,

Me delegatë, metodat bëhen anëtarë të *klasit të parë*,

Variabla e tipit delegate mund të përmbajë metoda statike dhe të instancës.

Variabla e tipit deleges mund të përmbajë edhe dy e më shumë metoda.

Shprehjet Lambda

Shprehjet Lambda nga C# 3.0 ofrojnë qasje për notacionin e funksioneve anonime

Shprehjet anonime të metodave në C# 2.0 – `delegate(...) {statements}` – janë shumë të ngjashme me shprehjet lambda

- [Pesë funksionet anonime – nga shprehjet e metodave anonime tek shprehjet lambda](#)
- Karakteristikat e shprehjeve lambda
  - Trupi mund të jetë bllok vendimesh ose shprehje
  - Përdor operatorin `=>` i cili ka prioritet të ulët dhe është asociativ nga e djathta
  - Mund të përmbajë referencë implicite të tipeve të parametrave
  - Shprehjet lambda shërbejnë si melmesë sintakse për shprehjet me delegatë

Aplikacioni “Biblioteka”

Aplikacioni “Biblioteka e FIEK” është realizuar që të mundësoj menaxhim më të lehtë dhe më të shpejtë të bibliotekës.

Zbatimi i delegatëve në aplikacionin Biblioteka

Delegatët janë zbatuar për të kryer thirrjen e Ueb-mesazheve të cilat informojnë shfrytëzuesin e aplikacionit në rastet kur nuk plotësohen disa fusha të caktuara nga shfrytëzuesit apo edhe në rastet kur ndodh ndonjë gabim gjatë plotësimit të fushave.

Biblioteka 1.0

Ballina Përdoruesi Grupi Komuna

Komuna

Komuna

Shto

Komuna
Viti
Prishtine
Gjilan
Lipjan
Shtime
Prizreni
Ferizaji

Modifiko Fshije
Modifiko Fshije

Informim: Ju lutem plotësoni fushën Komuna!

OK

The page at localhost:1393 says:

Informim: Ky përdorues nuk ekziston në databazë!

OK

The page at localhost:1393 says:

Error: Ka ndodhur një gabim!

OK

Zbatimi i delegatëve në aplikacionin Biblioteka - vazhdim

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

namespace LogicalLayer
{
    public partial class Delegati : System.Web.UI.Page
    {
        //definimi i delegatit
        public delegate string WebMesazhi(string msg);

        public string MSG_Error(string msg)
        {
            return @"alert('Error: " + msg + "')";
        }

        public string MSG_Informim(string msg)
        {
            return @"alert('Informim: " + msg + "')";
        }

        public void MesazhiDelegat(Page aPage, WebMesazhi wm, string Mesazhi)
        {
            ScriptManager.RegisterStartupScript(aPage, aPage.GetType(), "jsCall", wm(Mesazhi), true);
        }
    }
}
```

```
//Instancimi i delegatit
Delegati d = new Delegati();

//Thirrja e metodës MesazhiDelegat dhe metodës MSG_Informim
d.MesazhiDelegat(this.Page, d.MSG_Informim, "Ju lutem plotësoni fushën Komuna!");

//Thirrja e metodës MesazhiDelegat dhe metodës MSG_Error
d.MesazhiDelegat(this.Page, d.MSG_Error, "Ka ndodhur një gabim!");
```

Permbledhje per delegatet

- Rasti i aplikimit të delegatit në aplikacionin “Biblioteka e FIEK” dëshmon se delegatët mund të gjejnë zbatim në pothuajse të gjitha aplikacionet e programuara në C#.
- Delegatët mund edhe të ndihmojnë në reduktimin e rreshtave me kod.
- Tani ne vetëm e thërrasim delegatin në klasat në të cilat nevojiten alert mesazhet.
- Definimin e metodës e bëjmë vetëm një herë në një klasë të vetme.
- Prandaj, rekomandoj përdorimin e delegatëve sepse ofrojnë zgjidhje alternative në shumë probleme dhe paraqesin një vegël mjaft të fuqishme për të krijuar edhe aplikacione më të fuqishme.

Shembuj që referohen ligjeratat

← Një delegat i thjeshtë i një funksioni numerik

```
using System;
public class Aplikacioni
{
    public delegate double FunksioniNumerik(double d);
    public static void ShtypeTabelenMeFunksione(FunksioniNumerik f, string femri, double nga, double tek, double hapi)
    {
        double d;
        for (d = nga; d <= tek; d += hapi)
        {
            Console.WriteLine("{0,10}({1,-4:F3}) = {2}", femri, d, f(d));
        }
        Console.WriteLine();
    }

    public static double Kubik(double d)
    {
        return d * d * d;
    }

    public static void Main()
    {
        ShtypeTabelenMeFunksione(Math.Log, "log", 0.1, 5, 0.1);
        ShtypeTabelenMeFunksione(Math.Sin, "sin", 0.0, 2 * Math.PI, 0.1);
        ShtypeTabelenMeFunksione(Math.Abs, "abs", -1.0, 1.0, 0.1);
        ShtypeTabelenMeFunksione(Kubik, "kubik", 1.0, 5.0, 0.5);
    }
}
```


Klasa Messenger dhe delegati Mesazhi

```
using System;

public delegate void Mesazhi(string txt);

public class Messenger
{

    private string derguesi;
    private Mesazhi message;

    public Messenger(string derguesi)
    {
        this.derguesi = derguesi;
        message = null;
    }

    public Messenger(string sender, Mesazhi aMessage)
    {
        this.derguesi = sender;
        message = aMessage;
    }

    public void Dergoje()
    {
```


Një aplikacion që i shfrytëzon klasën dhe delegatin

```
namespace Ligjerata6
{
    internal class Program
    {
        private static void Main(string[] args)
        {

            Aa a1 = new Aa(1),
            a2 = new Aa(2),
            a3 = new Aa(3);

            Messenger m = new Messenger("AA", a1.MetodaA);

            m.Dergoje();
        }
    }
}

public class Aa
{
    private int gjendja;
    public Aa(int i)
    { state = i;
    }
    public void MetodaA(string s)
    {
```


Mesazhet Instalolo dhe Deinstalolo të klasës Messenger

```
using System;
public delegate void Mesazhi(string txt);
public class Messenger
{
    private string derguesi;
    private Mesazhi mesazhi;
    public Messenger(string derguesi)
    {
        this.derguesi = derguesi;
        mesazhi = null;
    }
    public Messenger(string sender, Mesazhi aMessage)
    {
        this.derguesi = sender;
        mesazhi = aMessage;
    }
    public void MesazhiInstalolo(Mesazhi mes)
    {
        this.mesazhi += mes;
    }
    public void MesazhiDeinstalolo(Mesazhi mes)
    {
        this.mesazhi -= mes;
    }
    public void Dergoje()
```


Një aplikacion me delegatët me shumë vlera

```
namespace Ligjerata6
{
    internal class Program
    {
        private static void Main(string[] args)
        {
            Aa a1 = new Aa(1),
            a2 = new Aa(2),
            a3 = new Aa(3);
            Messenger m = new Messenger("AA", a2.MetodaA);
            m.MesazhiInstalo(a1.MetodaA);
            m.Dergoje();
            Console.WriteLine();
            m.MesazhiInstalo(a3.MetodaA);
            m.MesazhiInstalo(a3.MetodaA);
            m.Dergoje();
            Console.WriteLine();
            m.MesazhiDeinstalo(a3.MetodaA);
            m.MesazhiDeinstalo(a1.MetodaA);
            m.Dergoje();
        }
    }
}
```

```
C:\Windows\system32\cmd.exe
A: 2, Mesazhi nga AA
A: 1, Mesazhi nga AA
A: 2, Mesazhi nga AA
A: 1, Mesazhi nga AA
A: 3, Mesazhi nga AA
A: 3, Mesazhi nga AA
A: 2, Mesazhi nga AA
A: 3, Mesazhi nga AA
Press any key to con
```


Pesë funksionet anonime – nga shprehjet e metodave anonime tek shprehjet llambda

```
using System;
using System.Collections.Generic;
class Program
{
    public delegate double FunksionetNumerike(double d);
    public static void Main()
    {
        FunksionetNumerike[] funksionetEkuivalente =
            new FunksionetNumerike[]{
                delegate (double d){return d*d*d;},
                (double d) => {return d*d*d;},
                (double d) => d*d*d,
                (d) => d*d*d,
                d => d*d*d
            };
        foreach (FunksionetNumerike nf in funksionetEkuivalente)
            Console.WriteLine("FunksioniNumerik({0}) = {1}", 5, nf(5));
    }
}
```

```
C:\Windows\system32\cmd.exe
FunksioniNumerik(5) = 125
FunksioniNumerik(5) = 125
FunksioniNumerik(5) = 125
FunksioniNumerik(5) = 125
FunksioniNumerik(5) = 125
Press any key to continue . .
```